

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs<sup>9</sup> ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 793/20

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko K. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 2 czerwca 2020 r. sygn. akt I C 1762/19

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ca 793/20

## UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w pozwie złożonym w dniu 31 sierpnia 2016r., zmienionym pismem z dnia 8 marca 2017r., domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych L. W. i K. K. (1), kwoty 391.082,24 zł z odsetkami, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności L. W. do nieruchomości wskazanej w pozwie, a nadto zasądzenia kosztów procesu.

Na uzasadnienie żądania strona powodowa wskazała, że z pozwanym K. K. (1) zawarła umowę kredytu, którą wypowiedziała pismem z dnia 10 kwietnia 2012r. Natomiast pozwanemu L. K. - jako dłużnikowi rzeczowemu - wypowiedziała pismem z dnia 2 czerwca 2015r.

Nakaz zapłaty uwzględniający powództwo wydany w postępowaniu upominawczym uprawomocnił się wobec pozwanego L. W..

Pozwany K. K. (1) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu, podnosząc w szczególności zarzut przedawnienia.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 2 czerwca 2020r oddalił powództwo i zasądził od strony pozwanej na rzecz pozwanego K. K. (1) kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawa faktyczna wyroku.

W dniu 28 września 2009r. pozwany K. K. (1), reprezentowany przez pełnomocnika – matkę B. K. zawarł z (...) Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w W., poprzednikiem prawnym strony powodowej, umowę kredytu hipotecznego w kwocie 207.821,10 zł o treści zgodnej z załącznikiem do pozwu (k. 70-74). Spłata kredytu miała nastąpić w 360 ratach miesięcznych. Zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka umowna zwykła ustanowiona przez L. W. na jego nieruchomości. W przypadku niespłacenia przez kredytobiorcę dwóch rat kredytu bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Po upływie okresu wypowiedzenia pozwany K. K. (1) miał obowiązek zwrotu całej kwoty kredytu z odsetkami. W umowie wskazano, że K. K. (1) zamieszkuje pod adresem: ul. (...) Adres ten został podany jako adres pozwanego do korespondencji. Zgodnie z umową, prawa i obowiązki stron określone zostały także regulaminem do umowy kredytu hipotecznego.

Pozwany K. K. (1) upoważnił matkę, B. K., m.in. do odbioru korespondencji kierowanej do niego. dowód: odpis pełnomocnictwa, k. 67-68

Treść regulaminu do umowy kredytu hipotecznego zgodna była z załącznikiem do pisma z dnia 8 marca 2017r. (k. 59-66). dowód: odpis regulaminu, k. 59-66

Z uwagi na zaległości pozwanego w spłacie kredytu została przeprowadzona w 2011r. restrukturyzacja zadłużenia pozwanego poprzez zawarcie aneksu nr (...) do umowy kredytu, w którym okres spłaty kredytu został przedłużony i zmodyfikowano wysokość spłat. dowód: odpis aneksu nr (...), k. 76-78

Pismem z dnia 10 kwietnia 2012r. strona powodowa wypowiedziała pozwanemu K. K. (1) umowę kredytu ze wskazaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia. Wypowiedzenie doręczone zostało na adres ul. (...), a odebrała je w dniu 25 kwietnia 2012r. matka pozwanego, B. K..

dowód: odpis wypowiedzenia, k. 82; odpis dowodu doręczenia, k. 80

Pozwany K. K. (1) od 2006r. przebywa na stałe w Wielkiej Brytanii. W 2017r. nie zamieszkiwał on pod adresem: ul. (...)na który była kierowana sądowa przesyłka zawierająca odpis nakazu zapłaty i odpis pozwu.

dowód: potwierdzenie zatrudnienia pozwanego w Wielkiej Brytanii (k. 144), pismo Policji (k. 173), zeznania świadków: L. W. (k. 201v), K. K. (2) (k. 202), zeznania pozwanego (k. 202)

Sąd nie odmówił wiarygodności ani mocy dowodowej przeprowadzonym dowodom, w związku z czym pominięto w pisemnym uzasadnieniu ich ocenę (art. 321<sup>1</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.).

Sąd poczynił następujące rozważania prawne:

Podstawą prawną roszczenia strony powodowej jest przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2019r., poz. 2357), zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty

wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Nie było kwestionowane przez pozwanego zawarcie umowy kredytu, ani wystąpienie zaległości w jego spłaceniu. Z uwagi na podniesiony zarzut przedawnienia decydujące znaczenie miała ocena, czy doszło do skutecznego wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu.

Doręczenie oświadczenia o wypowiedzeniu kredytu nastąpiło na adres pozwanego wskazany w umowie kredytu, a pismo odebrała B. K., której pozwany udzielił pełnomocnictwa, w tym upoważnił ją do odbierania korespondencji od banku. Złożenie pozwanemu przez stronę powodową oświadczenia o wypowiedzeniu umowy było zatem skuteczne.

Rozważając kwestię przedawnienia, Sąd wskazał, że zgodnie z przepisami art. 117, art. 118 i art. 120 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 lipca 2018r., roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, a po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia; jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata; bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Od dnia 9 lipca 2018r. modyfikacji uległy terminy przedawnienia (w szczególności termin dziesięcioletni uległ skróceniu do lat sześciu, zaś koniec terminu przypada na koniec roku kalendarzowego, w którym upływa termin przedawniania). Ponadto wprowadzono przepis art. 117 § 2<sup>1</sup> k.c., zgodnie z którym po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

Roszczenia strony powodowej są roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej. Skoro w dniu 25 kwietnia 2012r. umowa kredytu została wypowiedziana, to roszczenia z tej umowy uległy przedawnieniu z dniem 26 maja 2015r. Pozew natomiast został złożony dopiero w dniu 31 sierpnia 2016r. Przedawnienie objęło zarówno należność główną, jak i odsetki. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem, przedawnienie roszczenia o należność główną powoduje przedawnienie roszczeń o świadczenia uboczne, w tym odsetki.

Na marginesie Sąd nadmienił, że przepis art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1104), która wprowadziła regulację zawartą w art. 117 § 2<sup>1</sup> k.c., stanowi, że roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w kodeksie cywilnym w brzmieniu nadanym tą ustawą. Oznacza to, że cytowany przepis art. 117 § 2<sup>1</sup> k.c. znajduje zastosowanie także do powstałych przed wejściem w życie tej ustawy roszczeń przedawnionych przysługujących przeciwko konsumentowi. Nawet zatem w razie braku podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia Sąd byłby zobowiązany do uwzględnienia przedawnienia z urzędu. Pozwany jest bowiem konsumentem.

Strona powodowa nie podnosiła, by pozwany zrzekł się korzystania z zarzutu przedawnienia. Nie sposób także uznać by względy słuszności wymagały nieuwzględnienia w przedmiotowej sprawie upływu terminu przedawnienia, zgodnie z art. 117<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c. Strona powodowa nie wskazała żadnej okoliczności, która przemawiałaby za nieuwzględnieniem upływu terminu przedawnienia.

Ponadto Sąd podniósł, że w niniejszej sprawie nie doszło do uprawomocnienia się nakazu zapłaty wobec pozwanego K. K. (1), a wniesiony przez niego sprzeciw od nakazu zapłaty należało uznać za złożony w terminie. O ile bowiem postanowienia umowne zawarte w umowie kredytu mogły regulować sposób doręczeń korespondencji pomiędzy stronami, to nie miały zastosowania do doręczeń pism w postępowaniu cywilnym. Strony umowy nie są uprawnione do samodzielnego określania sposobu doręczeń pism sądowych. Przesłanie pozwanemu K. K. (1) korespondencji przez Sąd na adres, pod którym pozwany nie zamieszkiwał, nie było więc skuteczne.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu.

Apelację od tego wyroku wniosła strona powodowa, zarzucając:

1. błąd w ustaleniach stanu faktycznego polegający na przyjęciu przez Sąd, iż doręczenie nakazu zapłaty wraz z pozwem pozwanemu K. K. (1) było wadliwe, podczas gdy doręczenie to nastąpiło na prawidłowy adres, a pozwany mógł się zapoznać z treścią pisma przy jednoczesnym ustaleniu przez Sąd, że doręczenie oświadczenia powoda o wypowiedzeniu umowy na ten sam adres było skuteczne,
2. naruszenie przez Sąd art. 123 §1 pkt 2) kodeksu cywilnego i stwierdzenie przez Sąd I instancji, iż doszło do przedawnienia roszczenia powoda, podczas gdy pozwany uznał roszczenie w pismach z dnia 1 marca 2013 r oraz w piśmie z dnia 20 lipca 2015r.
3. naruszenie przez Sąd art. 123 §1 pkt 1) kodeksu cywilnego i stwierdzenie przez Sąd I instancji, iż doszło do przedawnienia roszczenia powoda, podczas gdy powód skutecznie złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z dnia 30 września 2013 r. przerywając tym samym bieg przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, wniósł o:

1. poddanie kontroli instancyjnej niezaskarżalnego rozstrzygnięcia Sądu I instancji o stwierdzeniu wadliwego doręczenia nakazu zapłaty oraz pozwu pozwanemu K. K. (1), uchyleniu nakazu zapłaty wobec pozwanego K. K. (1) i rozpatrzenia odpowiedzi na pozew z dnia 22 października 2019 r. podczas gdy doręczenie nakazu zapłaty i pozwu było skuteczne,
2. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

3. zasądzenie kosztów postępowania w II instancji od pozwanego na rzecz powoda,

4. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z:

a/ pisma pełnomocnika pozwanego z dnia 1 marca 2013 r. oraz pisma z dnia 20 lipca

2015 r. z załączonymi pełnomocnictwami - na okoliczność przerwania biegu

przedawnienia przez powoda,

b/ wniosku powoda z dnia 30 września 2013 r. o nadanie klauzuli wykonalności

bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wraz z postanowieniem Sądu Rejonowego w

O. I Wydziału Cywilnego z dnia 28 listopada 2013 r. o oddaleniu tego wniosku

- na okoliczność przerwania biegu przedawnienia przez powoda.

Wskazał, iż potrzeba złożenia powyższych wniosków dowodowych zaistniała na obecnym etapie postępowania, albowiem powód miał utrudniony dostęp do archiwalnej korespondencji oraz dokumentów postępowania o nadaniu klauzuli wykonalności BTE, które to dokumenty powód musiał pozyskać od odrębnej jednostki Banku.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, oddalenie wniosków dowodowych z uwagi na ich spóźnienie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego. Dodał, że wnioski dowodowe powinny zostać oddalone także z tej przyczyny, gdyż kserokopie dokumentów nie zostały poświadczane za zgodność z oryginałem.

W uzasadnieniu zaprzeczył, aby skutecznie otrzymał korespondencję dotyczącą niniejszego postępowania, co skutkuje przyjęciem braku skutecznego doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty w sprawie. W trakcie postępowania zakończonego wydaniem w niniejszej sprawie postanowienia z dnia 26 września 2019 roku pozwany podnosił szereg

okoliczności wskazujących na brak miejsca zamieszkania w Polsce w okresie przesyłania korespondencji w toku niniejszego postępowania. Zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd Okręgowy w postanowieniu z dnia 26 września 2019 roku, pozwany posiadał stałe miejsce zamieszkania na terenie Wielkiej Brytanii przynajmniej od 2006 roku. Powyższe okoliczności zostały potwierdzone nie tylko zeznaniami świadków, ale także przez funkcjonariuszy Policji, którzy dokonali wywiadu środowiskowego pod adresem wskazanym w pozwie, który miał być adresem zamieszkania pozwanego.

**Sąd Apelacyjny** po rozpoznaniu apelacji, zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz trafnie zastosował prawo procesowe i materialne.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Kognicja sądu apelacyjnego obejmuje zatem „rozpoznanie sprawy” i to w taki sposób, w jaki mógł i powinien to uczynić sąd pierwszej instancji. Podstawowym założeniem postępowania apelacyjnego jest bowiem dążenie do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, opartego na materiale zebranym przez sąd I instancji i sąd odwoławczy, który musi samodzielnie ocenić całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem faktów z zakresu notoryjności powszechnej i urzędowej, faktów przyznanych lub niezaprzeczonych a także domniemań prawnych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w ustaleniach stanu faktycznego polegającego na przyjęciu przez Sąd, iż pierwotne doręczenie nakazu zapłaty wraz z pozwem pozwanemu K. K. (1) było wadliwe, podczas gdy doręczenie to nastąpiło na prawidłowy adres.

Odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu został doręczony pozwanemu K. K. (1) na adres w B. ul. (...) i był dwukrotnie awizowany. Oznacza to, że żaden z domowników zamieszkujących pod tym adresem nie uznał, że pozwany zamieszkuje pod tym adresem i może mu przekazać przesyłkę. Jest to kolejny argument – po tych jakie podniósł Sąd Okręgowy – przemawiający za tym, że pozwany ten w tym okresie nie zamieszkiwał pod tym adresem. Pozwany zareagował dopiero po otrzymaniu zawiadomienia od komornika o wszczęciu egzekucji wnosząc zażalenie na nadanie klauzuli wykonalności. Do zażalenia dołączył dokument świadczący o zamieszkiwaniu w miejscowości B. na terenie Wielkiej Brytanii (k.148). Sąd wezwał pozwanego na ten adres o uzupełnienie braków i polecił Policji zweryfikowanie faktu zamieszkiwania pozwanego w B.. Korespondencja na adres brytyjski okazała się skuteczna, a Komenda (...) Policji w O. zweryfikowała negatywnie fakt zamieszkiwania pozwanego w B.. (k.173). Sąd dodatkowo przesłuchał w charakterze świadków dwóch domowników zamieszkujących pod adresem B. ul. (...), a to świadków L. W. oraz św. K. K. (2), którzy zeznali, że pozwany od 14-15 lat zamieszkuje w Anglii wraz z najbliższą rodziną. Zatem fakt zamieszkiwania pozwanego w Anglii nie powinien budzić wątpliwości.

Sąd zasadnie przyjął, że adres podany przez pełnomocnika pozwanego przy zawieraniu umowy kredytowej rozciąga swoją skuteczność na czynności związane z obsługą umowy, ale już nie na postępowanie sądowe. W każdym pozwie bowiem w przypadku, gdy pozwanym jest osobą fizyczna należy podać jego aktualny adres zamieszkania, czego nie należy mylić z adresem zameldowania. Miejsce zamieszkania należy bowiem rozumieć zgodnie z art. 25 k.c. w świetle którego miejscem zamieszkania jest miejscowość, w której osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu, co nie musi się pokrywać z miejscowością w której jest zameldowana.

Sąd zatem prawidłowo uznał, że doręczenie pozwanemu odpisu nakazu i pozwu na adres w B. nie było skuteczne, zatem zbędnym było także rozpoznawanie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu.

W świetle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I Instancji przedawnienie roszczenia powoda nie budzi zastrzeżeń w świetle art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

W zaistniałej sytuacji procesowej, istota sprawy sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy Sąd Apelacyjny powinien dopuścić spóźnione dowody powodowego Banku na okoliczność przerwania biegu terminu przedawnienia, zgłoszone dopiero w apelacji, biorąc pod uwagę okoliczności, które mają usprawiedliwić spóźnienie. Bank jako przyczynę opóźnienia wskazał to, że powód miał utrudniony dostęp do archiwalnej korespondencji oraz dokumentów postępowania o nadaniu klauzuli wykonalności BTE, które to dokumenty powód musiał pozyskać od odrębnej jednostki Banku. Usprawiedliwienie to nie może odnieść skutku, gdyż po pierwsze- nie zostało uprawdopodobnione (nawet twierdzeniami) o jaka i gdzie położona jednostkę organizacyjną chodzi. Po drugie - w ocenie Sądu Apelacyjnego przyczyna opóźnienia wskazana przez Bank nie usprawiedliwia w sposób dostateczny opóźnienia, gdyż dotyczy kwestii organizacyjnej Banku, którą nie sposób obiektywnie ocenić bez poznania konkretnych okoliczności.

Nie budzi też wątpliwości, że potrzeba powołania się na przerwanie biegu terminu przedawnienia i wykazania okoliczności faktycznej z której to przerwanie wynika istniała już w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, skoro już od 9 lipca 2018r weszła w życie nowela do ustawy Kodeks cywilny zmieniająca przepisy o przedawnieniu, w szczególności wprowadzająca w życie art. 17 § 2<sup>1</sup>, który stanowi, że po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Treść tego przepisu wskazuje, że w sprawie przeciw konsumentowi sąd z urzędu uwzględnia upływ terminu przedawnienia. Przepis ten jest tak ważny dla praktyki tzw. obrotu bankowego, że trudno sobie wyobrazić, aby już na etapie projektu ustawy nie był przedmiotem zainteresowania banków. W sporze banku z konsumentem bank ma silniejszą pozycję, gdyż dysponuje profesjonalną obsługą prawną wyspecjalizowaną w tzw. sprawach bankowych, często – jak w niniejszej sprawie zatrudnioną w oparciu o umowę o pracę. Okoliczność, że w danej sprawie, prawnik banku nie posługuje się tytułem adwokata, czy radcy prawnego nie ma zasadniczego znaczenia, gdyż po pierwsze – profesjonalizm prawniczy pełnomocnika Banku w niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, a po drugie decydować powinna obiektywna możliwość Banku w zapewnieniu sobie odpowiedniej obsługi prawnej.

Również Sąd Apelacyjny nie znajduje wyjątkowych okoliczności w przypadku niniejszej sprawy, aby nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia ze względów słuszności w oparciu o przepis art. 117<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c. Strona powodowa nie powołuje również okoliczności na których Sąd mógłby się oprzeć stosując ten przepis, w szczególności wymienionych w § 2 powołanego wcześniej przepisu.

Za brakiem wyjątkowych okoliczności przemawia również to, że powód uzyskał tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi rzeczowemu L. W. odpowiadającego z hipoteki do wysokości wartości nieruchomości, a ten z kolei w przypadku wyegzekwowania należności uzyska roszczenie regresowe do pozwanego K. K. (1), który w istocie jednak poniesie konsekwencje finansowe swojego długu.

Mając powyższe argumenty na względzie i uznając podniesione w apelacji zarzuty za bezzasadne, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Apelacyjny oddalił apelację.

O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono na podstawie art. 98 zw. z art. 99 i 108 § 1 kpc zgodnie z zasadą wyniku sporu.

SSA Józef Wąsik